

Til Rådet for psykisk helse

Oslo, 31. august 2022

Innspill på strategidokument 2023-2025, Rådet for psykisk helse

Norsk Sykepleierforbund (NSF) viser til invitasjon om innspill til Rådet for psykisk helse sin strategi for 2023-25. NSF's innspill er utviklet i samarbeid med NSF's faggrupper for sykepleiere innen psykisk helse og rus (SPoR), helsesykepleiere (LaH) og NSF's faggruppe for veiledere.

Strategien for 2023-25 er en god strategi for en bedre nasjonal psykisk helse. Den er generelt beskrevet slik en strategi må og bør være, samtidig også konkret nok til å fange opp viktige arbeidsområder for organisasjoner og profesjoner.

Strategien er ryddig bygd opp, og inkluderer både forebyggende og behandlende tiltak. Det er positivt da arbeid med psykisk helse bør ha like stort søkelys på helsefremmende og universelle tilbud, som på behandling. Tema som folkehelse, tidlig innsats, helsekompetanse, sosiale ulikhet og livskvalitet er tatt med - alle viktige når det gjelder vår psykiske helse. Strategien ser også helheten i livet menneskene lever i, helt i tråd med punkter vi mener er viktig.

Barn og unge

Det er svært viktig å sørge for at barn og unge får tidlig hjelp og på lavest mulig nivå, slik at tilbudet ikke avhenger av avtaler og henvisninger. Det er derfor viktig å styrke og videreutvikle en god og tilgjengelig helsestasjons- og skolehelsetjeneste som når alle. Det er dette som i dag er den reelle kommunale lavterskel tjenesten for barn og unge også når det kommer til psykisk helse. For ungdom er tiltak som å etablere koordinator som kan følge opp over tid et godt tiltak.

- **Forskning:** Denne bør styrkes for å få økt kunnskap om hvilke tiltak og helhetlige oppfølgingsløp som virker i norsk sammenheng. Bruk av kunnskapsbaserte metoder for kartlegging, slik at tidlig innsats blir en realitet.
- **Bemanning:** Norge opplever en stor sykepleier- og helsesykepleiermangel. Utdanningskapasiteten må være forutsigbar og solid, da den har tett sammenheng med om barn og unge får sitt lovpålagte tilbud.
- **Organisering:** Familiens hus i norske kommuner bør utvikles. Dette for å organisere etter familiefokusperspektiv, der tjenestene familiene bruker er samlet og tilgjengelige.
- **Barn som er pårørende:** Skal barna få adekvat hjelp og støtte, samt at ytterligere utfordringer forebygges, må samhandling og informasjonsflyt i større grad være på plass. Det er viktig at barna er informert, og at aktuelle tjenester får informasjon slik det blir mulig å ivareta dem.
- **Viktig med universelle tiltak** rettet mot hele familien, ikke bare den som har det vanskelig.
- **Helsefremmende og forebyggende innsats** begynner på helsestasjonen.

Livsløpet – voksne og eldre

NSF ser det som svært positivt at strategien fremmer livsløp og -kvalitet som svært viktige faktorer i et folkehelseperspektiv. Som det kommer fram av strategidokumentet, henger nedsatt livskvalitet tett

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Tollbugt. 22 Telefon: 994 02 409
Postboks 456 Telefaks: 22 04 32 40
0104 Oslo E-post: post@nsf.no

www.nsf.no
Bankgiro: 1600 49 66698
Org.nr: NO 960 893 506
MVA

Faktura adresse: sykepleierforbundet@invoicedrop.com

Godkjent av forbundsleder, 05.09.2022

sammen med ulike faser i livet knyttet til arbeidsliv, aktiviteter, sosiale relasjoner og fysisk og psykisk helse. Behovet for inkludering, likeverd og trygghet er noe som gjelder for mennesker i alle faser av livet. Blant annet retten til helsehjelp når en trenger det, gode boforhold og meningsfulle dager. At den enkelte kan oppleve anerkjennelsen av å kunne være en medborger, uavhengig av om sliter med selvmordstanker, dårlig psykisk helse, ha en minoritetsbakgrunn eller har med rusproblemer.

Strategidokumentet viser til en rekke faktorer og grupper som trenger særlig oppmerksomhet, herunder bekymring knyttet til sosial ulikhet og økte forskjeller i Norge. Hvor utenforskap og manglende deltagelse i samfunnet gir grobunn for ensomhet og dårlig psykisk helse. Strategien fremmer betydningen av sosial utjevning som et bidrag til bedre psykisk folkehelse. NSF deler samme bekymring knyttet til sosial ulikhet i helse. Vi mener tilgjengelige og likeverdige helsetjenester er viktig i dette perspektivet.

NSF mener strategien endelig tydeligere kunne løfte fram gruppen mennesker med alvorlige psykiske lidelser og rusmiddelproblemer, ROP lidelser. Denne gruppen omtales særlig under avsnittet «Levevaner for rusbrukere og personer med psykiske lidelser». NSF mener avsnittet i sin overskrift burde løfte fram «Stor ulikhet i levealder». Forventet levealder har nå passert 80 år for både kvinner og menn, men sliter du med psykisk helse og rus blir du satt tilbake. Da er forventet levealder slik den var for befolkningen i 1920. Dette er uakseptabelt, både faglig og politisk. NSF mener Rådet for psykisk helse skal være en tydelig og aktiv aktør for denne gruppen og har foreslått at det iverksettes en Nasjonal handlingsplan for redusert dødelighet for denne gruppen.

Under punktet «behandling» er mange viktige generelle punkter knyttet til kompetanse nevnt. NSF ønsker et punkt knyttet til kompetanse og utvikling av personlig kompetanse gjennom systematisk faglig veiledning. Riktig og god kompetanse kan styrkes og vedlikeholdes ved systematisk faglig veiledning, samt forebygge slitasje og utbrenthet. Samarbeid mellom profesjoner kan styrkes ved tverrprofesjonell veiledning.

I et livsløpsperspektiv er NSF svært positiv til at strategien omhandler en innsats rettet ovenfor eldre med psykiske plager. Grad av ensomhet, fysisk og psykisk helse og et økende antall mennesker med demens er områder som i stor grad vil berøre alle generasjoner, som pårørende og familiemedlemmer. Det bør vurderes om ikke gruppen eldre burde fått et eget avsnitt og et særskilt engasjement.

Avslutningsvis setter NSF stor pris på Rådet for psykisk helse sitt engasjement når det gjelder folkehelsearbeidet og krav til gode helse- og sosialtjenester. Vi vil i denne sammenheng fremme betydningen av å samarbeide tett med medlemsorganisasjonene og hvordan vi i fellesskap kan fremme budskap når det er aktuelt.

Vennlig hilsen

Lill Sverresdatter Larsen
Forbundsleder

Bente Lüdemann
Fagsjef

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Tollbugt. 22 Telefon: 994 02 409
Postboks 456 Telefaks: 22 04 32 40
0104 Oslo E-post: post@nsf.no

www.nsf.no
Bankgiro: 1600 49 66698
Org.nr: NO 960 893 506
MVA

Faktura adresse: sykepleierforbundet@invoicedrop.com

Godkjent av forbundsleder, 05.09.2022